

Forhøret over Lucullus en Radiobiografforestilling

Bertolt Brecht's hørespil "Forhøret over Lucullus" blev skrevet til Sveriges Radio i 1939. Stykket blev dog først uropført langt senere. Den seneste opførelse fandt sted i 1974 i Schweiz.

Forhøret over Lucullus følger sig naturligt ind i rækken af skuespil, hvor Brechts bruger historiske personer, begivenheder og steder eller myter som udgangspunkt for sine stykker. Han har skrevet med inspiration fra biblen, græske filosoffer, kendte videnskabsmænd, kinesiske myter og gangstere i Chicago, blot for at nævne nogle få af hans inspirationskilder.

Bertolt Brecht boede som politisk flygtning på flugt fra nazismen i Svendborg fra 1933 til 1939.

I 1939 flygter han til Sverige, derfra videre til Finland og U.S.S.R, hvorfra han fortsatte til USA og Hollywood.

Hørespillet afspejler den tid det er skrevet i. Krigen lurer i horisonten og demokratiet er truet flere steder i Europa. En tid der måske på flere måder minder om vores tid.

Handlingen

Den store romerske feltherre og politiker Lucullus er død. Hans ligtog bevæger sig gennem Rom gader mod hans mausolæum ved Via Apia.

Hans katafalk bliver båret af legionære i gallauniform, ved siden af går hans filosof, hans sagfører og hans hest.

Vi følger med og hører brudstykker af publikums samtaler og bemærkninger.

Ved graven tages der afsked med den døde og legionærerne begiver sig syngende på druk.

Vi forlader ikke dog ikke Lucullus, men begiver os sammen med ham ind i dødsriget, hvor en domstol venter!

En domstol der skal afgøre om hans gerninger har været gode - til gavn for menneskeheden eller blot for magten.

En gammel kone i domstolens venteværelset forklarer det sådan:

*"Han der siger de,
Har ført et uskyldigt liv og formået
At gavne sin medmennesker, for
Om et menneske har kunnet gavne
Lægger de størst vægt på. Værsgod, siger de til ham:
Gå ind og hvil dig. Men de andre
Varer forhøret nu ofte dagevis, særlig med dem
Som har sendt en herved i skyggeriget, før
Hans tilmålte tid var ude."*

Domstolen - Dødsretten - består af en formand, en dødsdommer og fem nævninge.

Der føres desuden en række vidner hvis skæbne på forskellig måde på forskellig er knyttet til Lucullus liv og felttog.

Det væsentligste emne i retssagen bliver krigen.

Lucullus siger, at kun han og hans slags forstår krigen og hævder at almindelige mennesker ikke kan bedømme hans gerninger som general og feltherre. Det kan kun folk der har

forstand på de dele og han vil derfor have andre med de samme erfaringer til at vidne for sig.

Derfor bliver et af de vigtige temaer i handlingen, hvem der forstår krigen:

Lucullus:

“Jeg protesterer.

Hvordan kan de der ikke forstår sig på krig

Bedømme krigen”

Fiskekonen:

“Jeg forstår krigen. Min søn

Faldt i den.”

Nævningene konkluderer at fiskekonen forstår krigen og da de fleste vidner er ofre for krigen, hjælper Lucullus argumenter ham ikke. Selv da stenfigurerne på hans sejrfrise får lov til at tale vidner de fleste imod ham.

Lucullus var en romersk politiker og feltherre der levede fra 118 til 57/56 f.v.t.

Han erobrede store områder i det nuværende Tyrkiet, omkring Sortehavet og Det Kaspiske hav og bragte store rigdomme og mange slaver med sig tilbage til Rom.

I forestillingen repræsenterer han politikere og hærførere til alle tider, der påstår at de fører krig i befolkningens, nationens eller det godes interesse.

Lucullus er i vor tid mest kendt som gourmet og livsnyder. Derfor bærer en række kulinariske fortagende hans navn - både i Danmark og ude i verden.

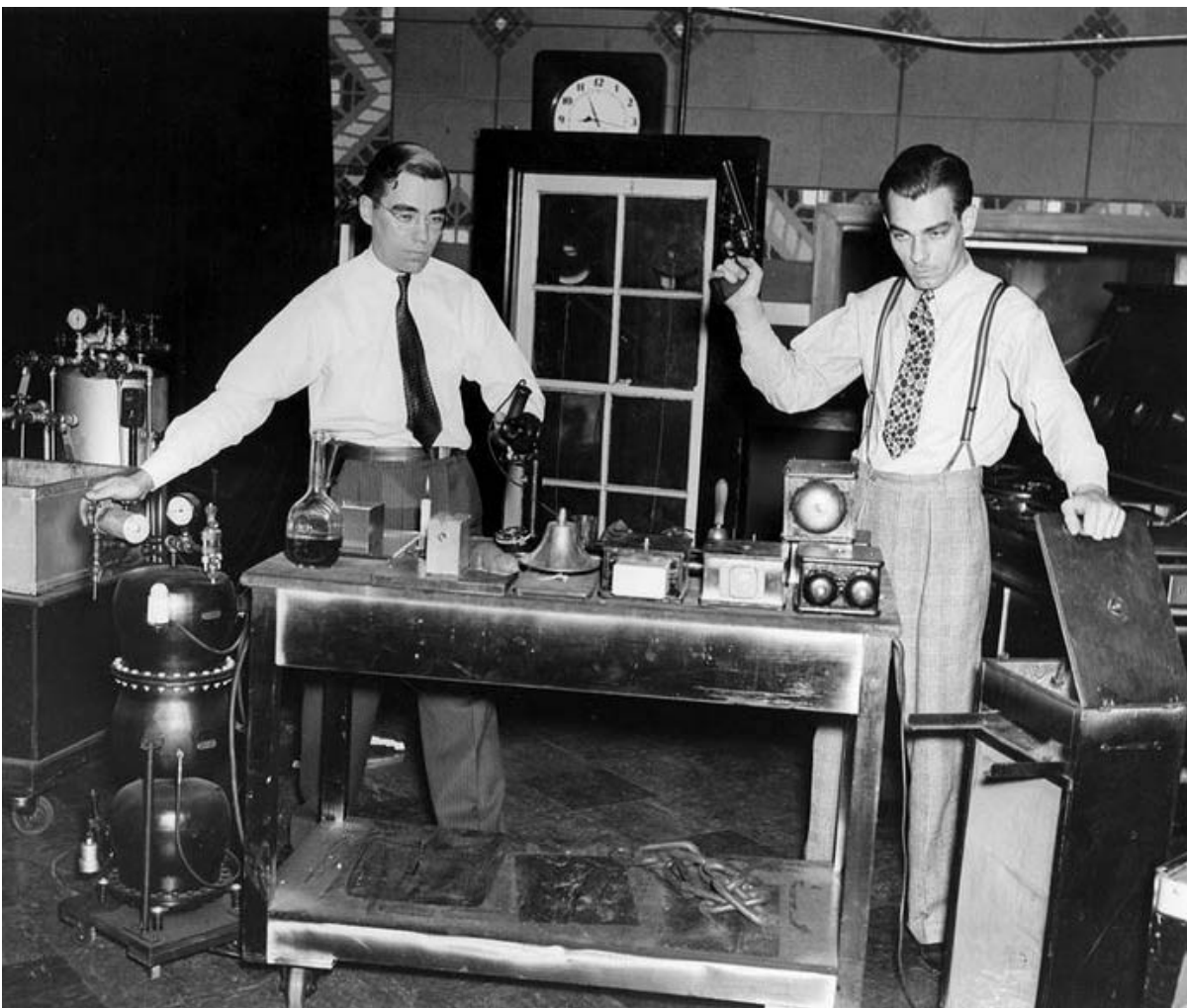
Forhøret over Lucullus - et hørespil fra radioens guldalder.

Fra midten af 20'erne og frem til fjernsynet blev almindeligt i løbet 60'erne var Radioteateret den måde som de fleste "almindelige" mennesker gik i teateret på og hørespillet udviklede sig efterhånden til en selvstændig genre med egne virkemidler og dramaturgi.

Hørespillene var dengang store produktioner som indvolverede mange forskellige faggrupper lydteknikere, skuespillere, musikere og ikke mindste geräuschemacherne eller foley artisterne.

Geräuschemacherene lavede lyde: hestetramp og vrinsken, tunge trin på trappen, pistolskud og alle de andre lyde der skulle til for at studieoptagelserne til fremstå som realistiske. De brugte alle mulige ting og genstande for at skabe en så virkelighedstro stemning som muligt, så ofte lignede deres arbejdsområde en stor skrammelplads, fordi de hele tiden måtte eksperimenter sig frem.

I de

første mange år foregik alt på en gang og det hele blev skåret direkte i en grammofonplade eller sendt live.

Man placerede et symfoniorkester, skuespillere og geräuschemacherne omkring en instruktør i et studie og så gik man i gang. Derfor gjaldt det om at lade være med hoste, tabe noget eller lave fejl for så skulle man begynde forfra. Ved live transmissioner kunne fejl være fatale, hvis illusionen om tid og sted blev brudt.

En indspilning af "Forhøret over Lucullus" ville, med datidens teknik, have krævet mindst 60 mennesker i studiet - på en gang.

En del hørespil var så populære at der var meget få mennesker på gaderne mens de blev sendt. Familierne samledes omkring radioen og lyttede til spændende kriminalserier eller gysere.

I Danmark blev især "Gregory-mysteriet" fra 1954 og "Sivah-skriget" fra 1956 hørt af mange tusind mennesker.

Det mest berømte hørespil er dog "Klodernes Kamp" instrueret af Orson Wells (1938). Det opskræmte store dele USA og sendte folk på flugt for en hær af aliens, der var landet i på nøje angivne steder og nu var på vej i forskellige retninger. Hørespillet var bygget op som en reportage med flere journalister der berettede fra forskellige steder i landet og folk der ikke havde hørt introduktionen til hørespillet troede at det var virkelighed.

Wells instruerer "Klodernes Kamp"

Om denne iscenesættelse

I denne version af hørespillet har vi valgt at bibeholde den oprindelige tekst, i en oversættelse af Ivan Malinovski fra 1965, men har ladet elektronikkomponisten Sofie Nielsen aka Tonefromdenmark skabe et elektronisk lydunivers og ny musik til forestillingen.

Stykket er indspillet i surround - sound og opføres i en mørkelagt biografstal.

Fra optagelserne i oktober 2017 på "Spillestedet Harders" i Svendborg

Links:

En sjov dansk udgave af "Klodernes Kamp":

<https://www.dr.dk/bonanza/serie/275/klodernes-kamp/62533/boerneradio---klodernes-kamp-0115>

Original udgaven "War of Worlds" på Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=dQQNKJaUQQc>

Gregory-Mysteriet:

<https://www.dr.dk/bonanza/serie/334/gregory-mysteriet/10375/gregory-mysteriet-0110-med-hilsen-fra-mr-gregory>

Komponist: Sofie Tone Nielsen:

<http://www.tonefromdenmark.dk>

Ordforklaring og begreber

Via Appia: Den første og vigtigste af de romerske veje. De rige og mægtige romere opførte mausoleer til sig selv langs vejen.

Triumftog: Når en krig var vundet blev det erobrede vist frem ved et optog (se bilag)

Guldvoغن: De sejrende feltherrer blev kørt på en stridsvogn af guld i deres triumftog.

Frisen: De store hærførere fik hugget deres bedrifter på store stenfriser (se bilag)

Aleksander af Makedemon: Alexander den Store - den største hærfører i Antikken.

Lægdsrullen: Liste over soldater i en hær

Kurtisane: prostitueret i "luksusklassen"

Efterslægten: de kommende generationer